

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

08.05.2018 г.

Асоциацията на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ БИЗНЕСЪТ И ДЪРЖАВАТА ОБСЪЖДАТ РАЗВИТИЕТО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ НА КРЪГЛА МАСА

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и представители на държавата, висшите учебни заведения и заинтересовани страни обсъждат днес развитието на висшето образование на кръгла маса на тема „Бизнес и висше образование“. Събитието се организира от АИКБ в партньорство с в. „Стандарт“.

Целта на дискусиата е да се даде възможност на представителите на българския бизнес да направят своите предложения и препоръки за развитие на висшето образование. По този начин работодателите дават нов тласък на реформите в системата с оглед осигуряването на необходимите специалисти за българската икономика.

По данни на Асоциацията на индустриалния капитал в България бизнесът изпитва остра нужда от квалифицирани специалисти в професии със слабо предлагане на пазара на труда, но ключови за развитието на българската икономика. Такива браншове са Машиностроене и металообработване, Електротехника и електроника, Транспорт и спедиция, Медицина и други.

На кръглата маса АИКБ представя кратък анализ на проблемите, пред които се изправя българският бизнес при намирането на квалифицирана работна сила. Основна тема за работодателската организация, която представлява 3/4 от икономическите дейности и над 10 000 компании, е въвеждане на нов механизъм за финансиране на висшето образование и приемането на промени на план-приема.

В кръглата маса участват: Валери Симеонов - заместник министър-председател по икономическата и демографската политика, Милена Дамянова – председател на Комисията по образование и наука в 44-то Народно събрание на РБ, Красимир Вълчев – министър на образованието и науката, Петър Кънев – председател на Комисията по икономическа политика и туризъм, председателят на АИКБ Васил Велев, представители на Министерство на финансите, народни представители, висшите учебни заведения, синдикатите и други заинтересовани страни.

За повече информация, вижте приложената [ПРОГРАМА](#).

В. Стандарт

✓ Държавна стипендия за дефицитни специалности

- *Господин Велев, според проучване на Асоциацията на индустриалния капитал и според мнението на експерти, липсата на кадри в България може да бъде пречка за очаквания ръст на икономиката. Какъв е Вашият коментар?*

- Всъщност вече е пречка. Ръстът на икономиката би могъл да бъде значително по-голям, ако разполагаме с необходимите човешки ресурси. Предприятията отказват поръчки поради невъзможността да ги изпълнят. Т.е. ние имаме по-голям потенциал за растеж, отколкото реализираме в момента. Затова образованието е сред първите три приоритета не само на Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/, а и на всички работодателски организации, обединени в АОБР. Проблемите през последните години са качествено нови. От известно време на практика няма безработни, има огромен недостиг на хора за работа, при това не само с висока квалификация, но и със средна, а и с ниска. И той е във всички сектори. В краткосрочен план решението го виждаме в облекчаването на вноса на човешки ресурси, в средносрочен - в реформа в образованието и в дългосрочен - в правилни политики, които да разрешат демографския проблем.

Всичките тези действия трябва да се извършат незабавно, но ще дадат резултат съответно в средносрочен и дългосрочен план. Това, което се отнасяше до отпушването на вноса на човешки ресурси, в немалка степен се направи с промяна в закона за трудовата миграция и трудовата мобилност.

- *Промените в закона решават ли всички проблеми на бизнеса за вноса на работна сила?*

- Редица проблеми се разрешиха, но процедурите могат да бъдат ускорявани, стойността на различните такси може да бъде намалявана. Отдавна настояваме за двустранни спогодби с Украйна и Молдова, вече са направени постъпки. Засега има подписана такава само с Армения, но тя още не е влязла в сила. Ние предлагаме да има такава спогодба и с Виетнам. България е страната с най-малко граждани от трети страни, заети в икономиката. Ако в Германия имат 17%, в България е много под 1 процент. Това е бързото и неотложно решение на проблема и то няма алтернатива. Ако от нетна емиграция пазарът на труда губи годишно около 4000 души, то поради демографски причини загубите са 10 пъти повече. И няма как този проблем да бъде решен днес, освен чрез внос на човешки ресурси. В Полша, например, работят над 2 милиона украинци.

- *Правителството обявява образованието за държавен приоритет вече в два поредни бюджета. Една от стъпките бе и вдигането на учителските заплати.*

- Това е правилно, но не е достатъчно само да се назове като приоритет и да се увеличи финансирането. Нашето образование произвежда не това, което е нужно на пазара на труда. Повече от половината висшисти се реализират на места, които не изискват висше образование. Което е едно прахосничество на средства. Ние не апелираме да се намалят парите за образование, апелираме да се намали план-приемът за сметка на нетърсените на пазара на труда специалности. Не може местата за първокурсници да са повече, отколкото са абитуриентите. Сега сме свидетели на девалвиране на образованието. Произвеждат се много висшисти, които нямат нужните знания и не са в правилните професионални направления.

- *Работите ли съвместно с министерството на образованието в тази посока, защото бизнесът може да каже какво е нужно на пазара?*

- Работим, създаде се обществен съвет "Бизнес и образование" към министъра на образованието, който почти всеки месец заседава. Дискусията на 8 май също се надяваме да даде тласък на реформите. Сега ние плащаме с данъците си - като граждани и като бизнес, не за това, от което има нужда икономиката и обществото. Разбира се, всеки е свободен да учи каквото си иска, но нека за това да си плаща сам. Сега има излишък на завършващи икономика, администрация и управление, педагогика, право, обществени комуникации. И в същото време има голям недостиг на инженери, на математици, на физици.

- *Защо има недостиг на инженери? Ясно, че математиката и физиката са по-трудни, но сигурно има и други причини?*

- Въпросът не е в заплащането. Инженерите получават по-високи възнаграждения - в металургията 1600 лева е средноосигурителният доход на завършилите, по данни от рейтинговата система. Инженер по електротехника, електроника и автоматика взима близо 1300 лв., около 1200 лв. е заплатата на машинен инженер. Завършилите икономика и право са с по-ниски възнаграждения. Не заради възнагражденията е тази демотивация да се изучават природо-математически и технически науки. Проблемите тръгват от началното образование - няма извънкласни форми по наука и техника, конструиране, моделиране, занимателна математика, които да събудят интереса на младите хора да развият в себе си такива способности и наклонности, за да може след това да продължат в професионални и в математически гимназии.

- *Значи от една страна ни е нужно преобръщане на нагласите, а от друга - нужна е държавна политика в тази насока.*

- Един лост е държавна стипендия за дефицитни специалности. Такава е имало и по царско време, и при плановата икономика. Сега също е нужен такъв стимул. Защото, ако един млад човек е пред избор и в единия случай трябва да си плати цялото висше образование сам, а в другия случай то е безплатно, като му плащат и стипендия, която му позволява да води нормален начин на живот и да отдаде енергията и времето си на изучаването на съответните дисциплини - то тогава има повод да се замисли дали да не предпочете инженерство или математика, пред администрация и управление, право, икономика, пиар.

- *Голям проблем е емиграцията на хора, които са получили образованието си в България, то е било финансирано от държавата, т.е. от данъкоплатците, но после техният труд отива за създаване на добавена стойност в други страни. Как може да се реши?*

- Да, отиват на работа в предприятия, които ни конкурират на световните пазари. Т.е. ние плащаме за кадри, които да работят за конкуренцията. Според нашите разчети по този начин пряко сме загубили 25 милиарда лева. Косвените загуби и пропуснати ползи са много повече.

- *Какви мерки предлагате в тази насока?*

- Предлагаме да се промени начинът на финансиране на висшето образование. Това, което е по държавна поръчка, да става чрез студентски кредити, които да не се връщат - държавата да ги плаща, ако завършилите се реализират в страната за определен период от време. Ако не се реализират по специалността или емигрират, тогава ще трябва да си ги платят. Студентски кредити може да има и за другите специалности, които не са по държавната поръчка - който ги е взел, си ги връща, има обезпечения, банките си търсят парите. Такъв механизъм работи добре по света и той е икономически обоснован, не е в противоречие нито с конституцията ни, нито с провъзгласените свободи в ЕС. Друго наше предложение е да се преосмисли т. нар. автономия на университетите. Тя трябва да е академична автономия, а не автономия в смисъл: вие ни дайте пари, пък ние ще си ги харчим за каквото искаме и не ни дръжте сметка какво произвеждаме, нищо, че то изобщо не ви трябва. Такава автономия няма никъде по света. Искаме да поставим и въпроса за участието на бизнеса в управлението на висшето образование. Сега бизнесът участва в настоятелствата, но те не взимат важни решения. Става дума за сериозно и отговорно решаващо участие в управлението на тези процеси - както на висшето, така и на професионалното образование. Бизнесът не трябва да стои отстранен и да се оплаква, а трябва да участва в управлението на този процес и да носи отговорност.

Ако не се предприемат енергични мерки, в следващите няколко години ще сме свидетели на това как вместо да растем с изпреварващи темпове, ще започнем да се свиваме. Колкото повече са заетите в реалния сектор, включително и чрез внос на човешки ресурси, толкова повече са приходите в бюджета, толкова повече са възможностите за увеличаване на пенсии, на бюджетни заплати, на финансиране на здравеопазването, образованието, културата, спорта.

- *И все пак как виждате значението за решаване на проблема на едни по-високи заплати? Виждате колко високо са платени примерно IT-специалистите.*

- Заплатите растат с изпреварващи ръста на производителността темпове и то повече от 10 г. Като процент на компенсация на наетите в Брутният вътрешен продукт, ние сме на средноевропейско равнище. За да станем по-богати, трябва да повишим производителността. За целта трябва да имаме нужната професионална подготовка. IT-специалисти

също не достигат, но много по-болезнен е недостигът на инженери. 6 пъти е по-голям приносът на мехатрониката в износа ни, от колкото на IT-сектора. При заетите в мехатрониката и в IT-сектора разликата е 14 пъти. Ние дълго време имаме сини карти /б. ред. за работа/ само за IT, сега вече имаме възможност за внос на специалисти със сини карти във всички области с приетите промени в Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност. IT-секторът безспорно е нужен, дава висока добавена стойност, но не всичко е нули и единици, няма как да ядем нули и единици, да се обличем в нули и единици, да се возим на нули и единици. Някой трябва да ги произведе тези неща, а за това трябва да имаме инженери.

- *А дали ще може да внесе бизнесът добре подготвени инженери от Армения, Украйна, Молдова, Виетнам ?*

- Хората от източноправославната част на Украйна предпочитат България пред Полша, макар че там заплатите са по-големи. Идват, защото тук им харесва повече. Заплатите са такива, каквито си ги изкарат - при добра работа могат да се получат много добри възнаграждения. Разбира се, вносът е неизбежен, но трябва да си подредим и нашето образование.

- *Миналата седмица президентът издаде Указ за обнародване на промените в Закона за енергетиката. Това ще реши ли проблемът с високата цена на електроенергията на борсата, за която бизнесът имаше толкова възражения?*

- Това, което се прави с промените в Закона за енергетиката, които от 1 юли трябва да влязат в сила, е, че освен АЕЦ "Козлодуй", ТЕЦ "Марица-Изток" 2 и НЕК, на борсата ще излязат още 147 производители на еленергия. Това са ВЕИ-та и когенерации с мощност над 4 мегавата, които ще продават на борсата еленергията на пазарна цена и ще им се доплаща премия предвид преференциалните им цени. Така на борсата няма да има двама продавачи, които са свързани помежду си и могат да манипулират цените, за което ние ги упреквахме и щяхме да протестираме. А ще има 150 продавачи, което означава конкуренция и един по-добре функциониращ пазар, което е много сериозна крачка към пълната либерализацията. Освен това се въвеждат най-накрая изискванията на регламента REMIT за прозрачност и интегритет на пазара на търговия на едро с енергия, чиято цел е открита и честна конкуренция в полза на крайните потребители. КЕВР получава много сериозни правомощия за надзор на този пазар, за да няма манипулации. Свидетели сме на много такива пазарни манипулации в миналото, а КЕВР само можеше да ги констатира, но не и да наложи санкции. Докато сега се дават на КЕВР права, каквито има Комисията за финансов надзор /КФН/ да следи фондовата борса и да реагира при пазарни манипулации и злоупотреби. И съответно, за да може да осъществи тези нови правомощия, в КЕВР се променя начинът на упражняване на бюджета, за да може да привлече нужните специалисти. Освен това с промените в закона се прави така, че на регулирания пазар, от който получават еленергия гражданите, да не може да се включват в микса на цени, драстично различаващи се от пазарните. Въведе се ограничение за максимум 10 % отклонение, с което се предотврати ново бъркане дълбоко в джоба на гражданите чрез включване в микса за регулиран пазар на ТЕЦ-Варна, ТЕЦ-Бобов дол и ТЕЦ "Марица 3" с цени, които са 2-3 пъти по-високи от пазарните, каквато беше заявката на тези тецове.

- *А защо тези три ТЕЦ-а дават толкова драстично по-високи цени?*

- Защото не са ефективни. Но за това не трябва да плащат гражданите и бизнесът, а те да получават държавна помощ. Ние нямаме недостиг на еленергия, нямаме дефицит, че да плащаме по-скъпо. Защо трябва да изместим "Козлодуй" от регулирания пазар и да престоят блоковете с евтина енергия, а да купуваме 3-4 пъти по-скъпа от ТЕЦ-Варна? Парадоксът е, че законодателството допускаше това да се случва. Дори КЕВР да вземе решение да не ги допусне, се завеждаха и печелеха дела. Този важен проблем се реши също.

- *Но все пак остава таксата "задължение към обществото", която плащаме заради дългосрочните договори за преференциални цени.*

- Таксата "задължение към обществото" се формира от три групи производители на еленергия с непазарно поведение. Едните са ВЕИ-тата, другите са когенерациите и в третата група са американските централи. За ВЕИ-тата и когенерациите все пак има европейски политики, макар и неправилно приложени у нас /защо трябваше да правим толкова ВЕИ-та, когато струваха 5 пъти по-скъпо - да ги бяхме направили сега и нямаше да има изобщо преференциални цени. Срокът е до 2020 г., а ние преизпълнихме плана още през 2012 г., но за сметка на 750 милиона над пазара, плащани от гражданите/. Но няма европейски политики за американските централи. Там е точно обратно - централите на въглища се ограничават, защото са замърсители. А нашите "американски" централи на въглища ни струват над пазара с 486 милиона лева повече за година. Ние плащаме тези пари поради сключените от глупост или от корист договори в миналото. И тези договори трябва час по-скоро да се прекратят, а централите да продават на борсата.

- *Къде сега се бави топката?*

- Самите централи бавят топката, защото всеки ден им носи печалби. Те имат оперативна печалба около и над 55 %. Такава рентабилност няма никъде. Главна дирекция "Конкуренция"

на Европейската комисия се е произнесла. Има методика, по която се изчисляват невъзстановимите разходи на инвеститора при пазарен модел. Тези невъзстановими разходи за ТЕЦ-3 са изплатени вече, за ТЕЦ-1 остават 100 милиона.

- *Т.е. държавата почти е изплатила това, което е трябвало да плати.*

- Ние сме изплатили, защото държавата плаща чрез нашите сметки за ток. Тези централи са изплатени, трябва да се прекратят договорите им и те да продават на борсата. И това трябва да стане час по-скоро. По този начин таксата "задължение към обществото" силно ще се редуцира. Ще останат зелената съставка за ВЕИ-тата и кафявата за когенерациите.

- *Има ли срок, в който това трябва да се случи?*

- За нас срокът е 1 юли, новия регулаторен период. Но не сме оптимисти вече, че това ще стане. Когато през февруари им бе представена сметката, централите поискаха три месеца, за да я изучат, като това може да се направи и за 3 часа. Тези три месеца изтичат през април-май и би следвало малко по-интензивни преговори да се проведат. Затова се оплакахме и на омбудсмана, сезирахме и нашите евродепутати да се намесят с общо писмо на четирите работодателски организации.

Обсъждаме варианти, вместо да протестираме пред Министерски съвет, да протестираме пред американските централи, пред Американското посолство също. Имаме индикации, че синдикатите ще ни подкрепят при един такъв протест.

- Как гледате на желанието на правителството да направи стъпка към валутния механизъм ERM-2 и как ще се отрази влизането в чакалнята на еврозоната и приемането на еврото на живота на българите и на просперитета на бизнеса у нас?

За нас ползите от влизане в еврозоната са ясни, ние сме се произнесли още през 2014 г. за ускорено влизане в ERM-2 и след това в еврозоната и в европейския банков съюз. Тази година имаме становище, прието на икономическия и социален съвет, с което отново се опитваме да ускорим този процес, като насърчим политиките за по-активни действия. Влизайки във валутен борд преди повече от 20 г., ние сме се лишили от възможността да провеждаме парична политика. И е доста нелепо да се твърди, че като влезем в еврозоната, ще изгубим суверенитет. Ние сме го изгубили от 20 години. А като влезем в еврозоната, ще добавим суверенитет, защото ще участваме във формирането на европейско равнище на паричната политика. Т.е. ние няма да имаме пасиви при влизането, а ще имаме активи. Те са първо репутационни за инвеститорите. Второ, лихвените равнища по кредитите ще бъдат по-добри, таксите при плащания във валута ще бъдат драстично по-малки, няма да губим от смяна на левове за евро и обратно. Мит е, че има опасност от инфлация. Опитът на другите държави го показва, а ние сме и във валутен борд, т.е. ние на практика сме приели еврото. Освен това ще заимстваме опита на латвийските работодатели - ще излезем с призив към нашите членове за честно и отговорно поведение при приемане на еврото и неувеличаване на цените. Това е лесен ангажимент, защото пазарът ще го изпълни и без нашия призив.

- Миналата сряда излезе предложението за макрорамката на бюджета на ЕС за периода 2021-2027. В кои сектори се очаква реструктуриране у нас, според европейските политики и приоритети?

- Това, че се намаляват средствата за селскостопанските политики, е правилно. Като цяло, предлаганият бюджет се увеличава номинално, а всъщност ще се харчи за по-малко държави, т.е. относително даже расте. Увеличават се средствата за отбрана и сигурност, за иновации, за студентски обмен. Всичко това са стъпки в правилна посока. За нас е важно да има и горна граница на съфинансирането на селскостопанските политики от държавните бюджети. Защото ако една държавна помощ е в много голям размер в другите страни, нашето селско стопанство става неконкурентноспособно. Ние още не сме изравнили доплащанията и субсидиите в селското стопанство с тези в стара Европа, но при това намаляване общо на средствата, би следвало по-сериозно намаление да стане там, където е имало повече доплащания и субсидии.

- Обсъжда се намаляването на средствата да бъде за сметка на най-големите стопанства.

- Да, в България през текущия период се направиха стъпки за намаляване на размера на средствата, които са за технически култури и за увеличаване на тези в зеленчукопроизводството, в овощарството - там, където има повече добавена стойност. Защото сега какво се получава - ние получаваме субсидии, с тях си купуваме скъпи трактори, а и луксозни лимузини, и житото го изнасяме. Ние сме върнали парите на производителите на трактори и мерцедеси, за сметка на това внасяме ябълки, домати, краставици от Македония, от Турция, от Полша. Така че е правилно да се насърчи това производство, което има повече добавена стойност и се възроди зеленчукопроизводството и овощарството. Където обаче отново трябва работна сила. Австрия и Холандия също имат основание като казват, че трябва да се повиши ефективността при харченето на средствата, защото много се прахосва и вместо да увеличаваме вноската, трябва да харчим по-ефективно.

✓ НА ФОРУМ НА АИКБ И "СТАНДАРТ": Губим 25 млрд. лева от изтичане на мозъци

24 660 000 000 лева са преките загуби на България от изтичане на мозъци и работна сила. Ако се добавят косвените загуби и пропуснатите ползи, сумата набъбва значително. Това са изчислили експертите от Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/. Според тях, в общия брой на емигрантите от 1 000 000 души, 30% /300 000 души/ са висшисти, а 50% /500 000 / - среднисти. Ако за обучението на един висшист държавата плаща средно 38 082 лева, то сумата, която е отделена от парите на данъкоплатците за 300 000 студенти, е 11 424 600 000 лева. Средното образование ни струва 26 742 лева на човек, а за 500 000-те българи, които реализират уменията си в чужбина, сме платили 13 236 000 000 лв. Изводът, който правят от АИКБ, е, че консолидираният държавен дълг на България в размер на 25 063 690 000 лева е изразходван за финансиране на образованието на българи, които живеят и плащат данъци в други държави и работят за чуждестранни конкуренти на българските предприятия. А дългът ще се връща от родните компании, ако те оцелеят без човешки ресурси.

За съжаление, България няма прагматична и действена политика за задържане на квалифицираната работна сила или за нейното връщане в страната. А това поставя българската икономика в рисково положение.

Какви спешни мерки трябва да се предприемат за решението на проблема, е тема на кръглата маса "Бизнес и висше образование", организирана от Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ и вестник "Стандарт". На форума, който ще се проведе днес в столичния хотел "Балкан", ще присъстват вицепремиерът по икономическа и демографска политика Валери Симеонов, министърът на образованието и науката Красимир Вълчев, кметът на София Йорданка Фандъкова, председателят на комисията по образование и наука в НС Милена Дамянова, председателят на комисията по икономическа политика и туризъм в НС Петър Кънев, експерти от социалното министерство и Агенцията по заетостта, както и над 100 представители на най-големите фирми и университети у нас.

Медийни партньори на събитието са ТВ Европа, Дарик радио и Нюз бг.

На форума бизнес, власт и медии ще обсъдят предлагания от АИКБ изцяло нов модел на финансиране на висшето образование в държавните висши училища, както и незабавните мерки за сътрудничество и координация между фирмите и системата на висшето образование, което ще доведе до възстановяване на социалната справедливост, без да се ограничават граждански права.

Според АИКБ, новият механизъм за финансиране на висшето образование, което се заплаща от данъкоплатците, трябва да способства за задържане в заетост в страната на завършилите висше образование държавна поръчка, посредством привеждане на план-приема в тясно съответствие с потребностите на пазара на труда и промяна на принципа „парите следват студента“. Бюджетното финансиране трябва да не се получава от висшите училища, а от студентите. В тази връзка, новият модел на финансиране на висшето образование следва да има следните основи:

- Да бъде изменена и подобрена системата за кредитиране на студентите, които да получават средствата, необходими за тяхното обучение;
- При записване на новоприетия студент във висшето училище да се сключва договор между него и Министерството на образованието и науката (МОН), с който МОН се задължава да финансира (кредитира) обучението на студента в приелото го висше училище за целия период на обучение до придобиването на избраната образователна степен, а студентът се задължава след завършването на образователния курс за определен период да работи при работодател, осигуряващ работа за такъв специалист в България;
- Освен финансовите средства, необходими за обезпечаване на обучението, студентите от дефицитни специалности могат да получават допълнителен кредит като стипендии за издръжка. Това ще е допълнителна гаранция за обществото, че завършилият специалист, не само ще учи и завърши дефицитната специалност, но след това ще упражнява в България новата си професия и с труда си ще изпълни дълга си към обществото (платените такси за обучение и стипендии);
- Кредитът няма да се връща, ако завършилият висшето си образование специалист се реализира в страната за определен период от време след завършването си;
- Задължението за работа в България трябва да е обвързано с условието да са налични свободни работни места по тази професия, като ако за определен от законодателя срок липсва свободно работно място за новия специалист, което да отговаря на квалификацията му, да го освобождава от задължението му за връщането на кредита за висше образование;
- В хода на следването и със съгласието на студента е възможно конкретен работодател да встъпи в правата и задълженията на държавата, като възстанови на държавата изразходваните до момента разходи за обучение и поеме за своя сметка разходите за обучението на студента до придобиването на избраната образователна степен, като в този случай отношенията между студента и работодателя се уреждат с договор;
- При прекъсване на обучението, незавършването му или отказ да изпълни договора за работа след завършването без основателна причина, студентът ще дължи обезщетение в размер на разходите за обучението му. В случай, че е работил, но не е изпълнил целия срок на договора, ще дължи обезщетение пропорционално на неспазения срок;
- Обезщетенията за неизпълнени договори следва да бъдат обявени от закона за публични вземания и да се събират по реда на ДОПК. Събраните обезщетения от неизпълнени договори ще се използват целево за финансиране на висшето образование.

Очакваните резултати от предложените мерки са повишаване на конкурентоспособността на българската икономика и българският бизнес чрез осигуряването на квалифицирани човешки ресурси, повишаване на привлекателността на България за чуждестранните инвеститори, повишаване на финансирането за висшето образование поради допълнителен ресурс, събран от обезщетения за неизпълнени договори, повишаване на качеството на висшето образование и др.

[Евроком ТВ](#)

✓ Бизнесът и държавата обсъждат образованието

АИКБ представя необходимостта от специалисти у нас

Днес, в София Хотел Балкан, Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) и представители на държавата, висшите учебни заведения и заинтересовани страни ще обсъдят развитието на висшето образование на кръгла маса на тема „Бизнес и висше образование“, съобщи от пресцентъра на АИКБ.

Целта на дискусиата е да се даде възможност на представителите на българския бизнес да направят своите предложения и препоръки за развитие на висшето образование. По този начин работодателите искат да дадат нов тласък на реформите в системата с оглед осигуряването на необходимите специалисти за българската икономика.

На кръглата маса АИКБ ще представи кратък анализ на проблемите, пред които се изправя българският бизнес при намирането на квалифицирана работна сила. Основна тема за работодателската организация, която представлява 3/4 от икономическите дейности и над 10 000 компании, е въвеждане на нов механизъм за финансиране на висшето образование и приемането на промени на план-приема.

Участие в кръглата маса ще вземат заместник министър-председателят Валери Симеонов, министърът на образованието и науката Красимир Вълчев, председателят на АИКБ Васил Велев, представители на Министерство на финансите, народни представители, висшите учебни заведения, синдикатите и други заинтересовани страни.

[ТВ Европа](#)

✓ Бизнесът и държавата обсъждат развитието на висшето образование

На кръгла маса бизнесът и държавата ще обсъдят развитието на висшето образование в търсене на нови подходи за осигуряване на нужните за българската икономика специалисти.

Целта на дискусиата е представителите на българския бизнес да направят своите предложения и препоръки за реформи във висшето образование. По данни на Асоциацията на индустриалния капитал в България в бизнеса има глад за квалифицирани специалисти в професии със слабо предлагане на пазара на труда, но ключови за развитието на

икономиката. Такива браншове са Машиностроене и металообразуване, Електротехника и електроника, Транспорт и спедиция, Медицина и други. Основна тема на кръглата маса ще е въвеждане на нов механизъм за финансиране на висшето образование и приемане на промени на план-приема в университетите. Във форума ще вземе участие министърът на образованието Красимир Вълчев, заместник министър-председателят Валери Симеонов и председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев.

Novini.bg

✓ Губим 25 млрд. лева от изтичане на мозъци

26 660 000 000 лева са преките загуби на България от изтичане на мозъци и работна сила. Ако се добавят косвените загуби и пропуснатите ползи, сумата набъбва значително. Това са изчислили експертите от Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ).

Според тях в общия брой на емигрантите от 1 000 000 души 30% са висшисти, а 50% - среднисти. Общите разходи на данъкоплатците за обучението на всеки един от тях дава сума, която е приблизително равна на консолидирания държавен дълг на България в размер на 25 063 690 000 лева, пише "Стандарт".

Какви спешни мерки трябва да се предприемат за решението на проблема е тема на кръглата маса "Бизнес и висше образование", която ще се проведе днес в столицата.

[БТВ](#)

✓ „Чети етикета“: Как ще се ограничи злоупотребата с лични данни

Само след дни влиза в сила общ европейски регламент, който ще затегне сериозно контрола в употребата на лична информация, а глобите са стряскащи. Готови ли са бизнеса и държавата?

Само след дни влиза в сила общ европейски регламент, който ще затегне сериозно контрола в употребата на ЕГН и всякаква друга лична информация, а глобите за бизнеса и администрациите са стряскащи и могат да стигнат до 20 млн. евро, ако някой е използвал личните ни данни неправомерно.

Тревожни сигнали идват обаче от бизнеса и от Комисията за защита на личните данни (КЗЛД), че държавата ни и компаниите не са готови да се справят с новите изисквания.

Регламентът беше приет още през април 2016 г., имаше две години гратисен период, за да може да сме готови да прилагаме тези нови правила. Това обаче, което наблюдаваме е, че не повече от 20 – 30% от бизнеса е готов. Държавната администрация пък съвсем наскоро започна да чете регламента и да се мобилизира за неговото прилагане, коментира председателят на Комисията за защита на личните данни Венцислав Караджов.

На практика тежестта пада върху КЗЛД, който обаче не е снабден с всички възможни инструменти да извършва системно обучение така, както би следвало, добави той. Законодателните промени започнаха още през октомври миналата година. Те обаче са свързани със създаването на екипи от експерти, анализирани на информацията, каза още Караджов.

Според анкета във фейсбук страницата на „Тази сутрин“ 24% от отговорилите са потърпевши от злоупотреба с лични данни.

Какво всъщност ще се промени?

От гледна точка на гражданите основното, което предстои, може би е ограничаването на употребата на ЕГН. Той не следва да се употребява навсякъде и за всичко, каза Караджов. Той обаче обясни, че лична карта и ЕГН може да се изискват при плащане с дебитна карта, например. Личните права не са абсолютни. Когато следва да се защитят права с по-голям обществен интерес, то личните права не могат да доминират над този обществен интерес. Виждането, записването и съхранението на тази информация са различни неща. Магазинерът трябва да свери името на личната карта с това на кредитната карта и дали подписите съвпадат. Това е с цел вие да бъдете сигурен, че никой друг няма да използва вашите документи за плащане.

При онлайн проверките на самоличността използването на ЕГН ще бъде заменено от потребителско име, парола или код. Събирането и съхранението на ЕГН за търговия е безпредметно, посочи Караджов. Единният граждански номер може да се обработва, когато става въпрос за национална сигурност или обществен ред, уточни той.

В отговор на въпрос гостът обясни, че новият регламент няма да сложи край на измамите с лични данни в списъци на инициативни комитети за избори, например, защото за целта се изисква изменение в Закона за изборите, а то не е направено.

Измененията и проблемите за бизнеса

За бизнеса се изисква въвеждането на администратор, когато се обработват данните на повече от 10 хил. души, а глобите са стряскащи – до 20 млн. евро.

„Всъщност г-н Караджов има разрешение от Европейския парламент да убива... бизнеси, компании“, коментира Васил Велев от Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ).

Проблемът за нас е, че тези санкции не са съобразени с мащабите на различните икономики. Различните компании не са. Общите правила на регламента са за всички, не само за България и за българския бизнес. Тук говорим за хармонизация на начина, по който се обработват личните данни в Европа, уточни Караджов.

В КЗЛД са регистрирани около 450 хил. администратори на лични данни, т.е. в някаква степен бизнесът има готовност по досега действащата нормативна уредба. В момента още нямаме местна адаптация или развитие на регламента и макар и да се твърди, че той действа директно, е необходимо и местно законодателство, тъй като има редица въпроси, които не са уредени, каза Велев.

Това е възможност и за рекет към бизнеса, и за нелоялни търговски практики, смята той.

Преди глобата има проверка, предписание и срок за изпълнението им, отговори Караджов.
Вижте повече във [видеото](#):

[Pariteni.bg](#)

✓ В България токът е по-скъп, отколкото в Германия и Дания

Причината е липсата на конкуренция и реален пазар за електроенергия за бизнеса

Богатите северни страни в Европейския съюз (ЕС) плащат по-малко за електроенергия на едро, отколкото по-бедните южни държави. Най-евтина е електроенергията в скандинавските държави и в Германия.

Най-скъпо е в Италия, Гърция и Португалия. България е в златната среда, но плаща повече от водещите страни, както и от бързо развиващите се прибалтийски членки на ЕС. Причините за това са неразвитият пазар, липсата на реална конкуренция и свързаност на енергийните системи.

Това показват данните за четвъртото тримесечие на миналата година на генерална дирекция "Енергетика" към Европейската комисия.

Така докато в Дания, Швеция и Финландия средните цени на едро са в диапазона 30-33 евро за мегаватчас, то в България цената е 40.70 евро. В Германия също плащат за ток по-малко - средно 33.90 евро за мегаватчас. Най-евтино е в Норвегия - 30 евро. В същото време в Италия, Гърция и Португалия плащат двойно - до почти 61 евро за мегаватчас.

Липсата на конкурентен пазар на електроенергия в България, за който се говори от години, е причината за скъпия ток на едро. В края на миналата година цените за бизнеса на свободния пазар тръгнаха нагоре. Тогава работодателите заявиха, че става въпрос за манипулация на пазара, тъй като на практика на него участват ограничен брой играчи.

"На борсата по това време имаше двама продавачи - АЕЦ "Козлодуй" и ТЕЦ "Марица-изток 2". Пускаха се малки количества, които вдигнаха цената с огромни проценти. В същото време за деветте месеца на миналата година увеличението на тока при АЕЦ и държавната ТЕЦ е под 5%. Тогава откъде дойде разликата?", възмути се шефът на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев.

Според него повишението на цените в края на миналата и началото на тази година е било лишено от икономическа логика и е резултат от спекула. В резултат, под заплахата от протести, Народното събрание гласува промени в Закона за енергетиката, с които търговците на борсата ще станат в пъти повече.

Една от основните поправки е зелените централи с мощност от над 4 мегавата и когенерациите също да продават тока си на свободно договорени цени. Затова и бизнесът призова държавния глава Румен Радев по-бързо да обнародва новия Закон за енергетиката. Ефектът обаче ще се усети евентуално след месеци.

Експертите на ЕК отчитат, че през последните три месеца на миналата година цената на тока в Европа се е повишила в повечето страни. Но там, където има по-добра свързаност на енергийните системи и по-голяма конкуренция, цената се задържа.

В страни като Гърция и Италия, които остават относително изолирани, цената е по-висока. Италия е и нетен вносител на електроенергия, което също е фактор, за да държи тя най-високата цена в Европа в края на 2017г.

Цените на едро са важни за индустрията и за търговците на ток и обикновено се различават от цените за бита. Данните на Евростат за цените на дребно за битовите потребители в края на миналата година показаха, че у нас стойностите са най-ниски.

През първата половина на 2017 г. българите са плащали по-малко от 10 евро за 100 киловатчаса, докато в Дания и Германия - над 30 евро. Съпоставката обаче е само за крайни цени и не се обвързва с нивото на доходите и покупателната способност.

[В. Конкурент](#)

✓ Кой ще остане да работи в България?

България не само застарява, не само силно се свива, но и заема първо място в Европа по дял на функционално неграмотните ученици. А след броени години именно това поколение ще бъде гръбнакът на работната сила в страната - отправната точка на коментара за "Дойче веле" на Николай Цеков.

Производителността на труда в българската икономика нараства два пъти по-бързо в сравнение с темпото, с което намалява населението на страната. Въпреки това експертите на Световната банка допускат, че след 2050 г. българската икономика може би няма да бъде в състояние да осигурява дори изплащането на минимални пенсии. Днес в България живеят около 160 хиляди души под 35-годишна възраст, които нямат дори начално образование. Тези неквалифицирани хора трудно могат да си намерят работни места в една бързо развиваща се икономика през 21 век. В същото време два пъти повече техни връстници имат висше образование и могат да бъдат много полезни за икономиката. Пита се обаче: как тези хора да бъдат стимулирани, за да останат да работят и да създадат семейство в родината си?

Остър недостиг на кадри

Ново изследване на БАН за последствията от демографската криза показва, че образованите млади хора искат преди всичко да получават добри доходи и да имат висока покупателната способност. Освен това те обръщат голямо внимание на възможностите за кариерно развитие и за повишаване на квалификацията и професионалните компетенции. Младите професионалисти държат да се чува думата им. В сравнение с по-възрастните трудещи се за тях обратната връзка с преките началници и с ръководството на фирмата или институцията играе много по-важна роля. Младите търсят по-настойчиво и правата си при неспазване на трудовото и социално-осигурителното законодателство. Понастоящем близо половината от големите и средните предприятия в България предлагат на младите работници и служители курсове за повишаване на квалификацията. Средно за Европейския съюз обаче този дял е около три четвърти.

През последните три години все повече добре квалифицирани млади българи се завръщат в страната, но въпреки това проблемът с изтичането на мозъци в такива ключови сфери като здравеопазването и инженерните специалности си остава нерешен. В това отношение твърде показателен е провалът на опита няколко средни училища с разширено изучаване на западни езици да бъдат преобразувани в професионални колежи, които да подготвят дефицитни кадри за българските работодатели. Според шефа на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев бунтът на родителите е мотивиран от разпространените нагласи, че децата нямат бъдеще в родината си. "Професионалното образование не върви, защото родителите искат децата им да учат в езикови гимназии и да намерят поприще зад граница. В Техническия университет например дори няма обучение по хидравлика и пневматика, които са ключови специалности за българското машиностроене. Как като работодатели да насърчим кадрните младежи със стипендии, за да дойдат при нас, след като няма нито един студент в тези специалности", реторично пита Велев.

Много тревожно изглеждат и прогнозите за така наречения коефициент на възрастова зависимост, тоест колко пенсионери, деца и служители в публичния сектор издържа един човек, работещ в икономиката. В края на 2017 г. на 10 пенсионери и деца до 15-годишна възраст са се падали 18 души в активна възраст, но част от тях работят в икономически непроизводителния обществен сектор или пък са безработни. Тъжен факт е, че понастоящем 1.7 милиона заети в частния сектор осигуряват парите за пенсии на 2.2 милиона възрастни граждани, както и заплатите и социалните осигуровки на над половин милион заети в държавния и общинския сектор - управници, държавни и общински служители, учители, полицаи, военни и т.н.

През 2050: едва 50% от българите ще бъдат в трудоспособна възраст

Към средата на столетието, когато се очаква броят на българите в трудоспособна възраст да е намалал с 40%, това съотношение ще се влоши драматично, смятат експертите от Световната банка. До 2050 г. се очаква една трета от населението на страната да бъде на възраст 65 и повече години, като едва 50% ще бъдат в трудоспособна възраст - в момента трудоспособни са 60% от българите. "Данъкът на застаряването" ще отнема от икономическия растеж поне един процентен пункт годишно, сочи анализ на банката, разглеждащ икономическите последици от демографските тенденции в България.

Световната банка бие тревога и за още нещо - България е на първо място в Европа по дял на функционално неграмотните средношколци. В изследването "Пиза" четирима от всеки десет български ученици на 15-годишна възраст са показали изключително ниски резултати в ключови области като четенето и елементарните аритметични операции. Подобен резултат означава, че завършващите гимназиално образование в България на практика са учили пет години по-малко от връстниците си в страни като Финландия и Естония, сочени като примери за качество на средното образование. А именно изследваните от "Пиза" български поколения след броени години ще бъдат гръбнакът на работната сила, заета в националната икономика.

Важни обществено-икономически и политически теми

Капитал

✓ Пътища 2.0 - какво се строи сега и какво предстои

Изпълняват се проекти за 1.4 млрд. лв. и предстои сключването на договори за още толкова

След известен застой между края на стария и началото на новия програмен период развитието на пътната инфраструктура в България отново набра скорост. През последната година е започнало изпълнението на пътни проекти за над 1.4 млрд. лева. А обявените поръчки, които ще бъдат възложени през тази година, са за още толкова.

"Действително България прилича на открита строителна площадка, на която се строят магистрала, ремонтират се пътища, мостови съоръжения, тунели и др.", каза преди дни министърът на регионалното развитие и благоустройството Николай Нанков. И твърди, че именно строителният сектор е един от моторите за ръст на брутния вътрешен продукт, който през миналата година достига близо 100 млрд. лв.

В действителност сега се изграждат участъци от магистралите "Хемус" и "Струма", работи се по пътищата Бургас - Слънчев бряг, Пловдив - Асеновград, Стара Загора - Раднево, Добрич - Варна, Разград - Търговище, обхода на Габрово и други. Вървят и търговете за магистралата София - Калотина и завършването на Южната дъга на околновръстното шосе на столицата. Процедурата за автомагистралата Русе - Велико Търново пък е блокирана заради жалба, но се правят парцеларните планове и след произнасяне на съда ще може да се започне с изпълнението.

"Хемус" - приоритет №1

Най-важният проект за правителството по думите на строителния министър е магистрала "Хемус". В момента по нея се изграждат 9.3 км между Ябланица и разклона за Тетевен, а до два месеца ще стартира реално строителство на още близо 16.3 км от източна част - между Белокопитово и п.в. Бухово. Очакванията са двете отсечки да бъдат завършени до една година и половина.

Отделно от това в процес на проектиране са още 52 км между разклона за Тетевен и кръстовището на главния път за Ловеч и Плевен, като според министър Нанков до края на годината за участъка ще бъде проведена процедура по избор на изпълнител.

Паралелно с това се извършва и парцеларен план за още 85 км от магистрала "Хемус" - от разклона за Ловеч и Плевен до бъдещата магистрала Русе - Велико Търново. До края на годината за този участък също може да бъде обявена процедура за избор на строител. "Ангажиментът, който сме поели, е по "Хемус" да се строят 77 км през 2018 г., а нови 85 км да са в процедура по избор на изпълнител. По оставащите 90 км към Варна от Велико Търново до п.в. Буховци ще се работи догодина. При този график е напълно реалистично при много добра организация до 2024 г. да имаме изцяло изграден аутобан", каза регионалният министър.

Той посочи още, че през 2017 г. е извършен основен ремонт на тунелните тръби на "Ечемишка" и "Витиня" в посока Варна, а тази година ще започне ремонт и на тръбите в посока София.

"Струма" чака зелена светлина от съда

По отношение на магистрала "Струма" министър Нанков обяви, че до края на годината с 8 месеца предсрочно ще бъдат завършени 24 километра от Кресна до Сандански. Отделно от това се работи по 7-километрова отсечка от Благоевград до Железница, по пътя на която бяха открити останките от древното селище Скаптопара. "Строителните дейности вървят много добре, но сме ги прекъснали в района на археологическите разкрития в землището на село Покровник. Там ще изчакаме становището на експертите и ще се съобразим не само с екологията, но и с археологията, както винаги досега, защото не поставяме в конфликт скоростното строителство на магистрали с тези два аспекта", категоричен бе Нанков.

До 2-3 месеца пък се очаква да има избран изпълнител за изграждането на тунела "Железница" и строителството да започне. За участъка в Кресненското дефиле, който е най-тежък и скъп (800 млн. лв.), министър Нанков обясни, че има готовност да започне процедура за избор на изпълнител, но само при положително становище от Върховния административен съд, в който има жалба срещу оценката за въздействие на околната среда на избраното трасе. Очакванията са магистралата да е изцяло готова до 2023 г.

Пътят към Северозапада

След години на отлагане тази пролет правителството започна работа и по изграждането на скоростния път между Видин и Ботевград. За това, разбира се, спомогнаха и постоянните протести на хората в региона, които на няколко пъти блокираха главния път Е79.

В момента върви обществена поръчка за избор на строител за най-тежкия участък - между Ботевград и Мездра, с дължина 33 км, а индикативната стойност е близо 302 млн. лв. без ДДС. Очаква се следващият търг по това направление да е за отсечката от Видин до Ружинци. Тя е дълга 58 км и ще минава по изцяло ново трасе. Останалите участъци - от Мездра до Враца и от Враца до Монтана, са на по-ранен етап в подготовката и засега не се предвиждат конкретни срокове за обявяването на обществени поръчки или строителство.

Според министър Нанков още този месец ще започнат и предпроектни проучвания за тунел под прохода Петрохан, на който сега се извършва рехабилитация.

Евтини или скъпи

Според данни на Евростат в България един километър магистрала струва средно 3.1 млн. евро. За сравнение, в Румъния цената е 6.5 млн. евро, в Гърция – 10.28 млн. евро на км, в Словакия – 13.7 млн. евро. В Сърбия и Македония пък е 5.5 млн. евро. Министър Нанков е категоричен, че ниската цена у нас не е за сметка на качеството, и дава пример за това с магистрала "Тракия". Точно там обаче по новите участъци вече са се образували пропадания, така че примерът на министъра не изглежда съвсем удачен.

Все пак за подобряване качеството на новоизградените и ремонтирани пътища според Николай Нанков се работи за удължаване на гаранционните срокове, които се залагат в обществените поръчки. "Гаранционните срокове на магистралите в момента са 5 години, а 10 години за съоръженията като мостове и тунели. Гаранцията за текущ ремонт е 1 година. Категорично е, че са прекалено кратки и затова ще работим за удължаването им", каза той. Идеята е гаранционният срок за нова магистрала да стане 10 г., а за мостови съоръжения – 13 години. Предложенията предстои да се обсъдят и с браншовите организации, както и да бъдат пуснати за обществено обсъждане.

✓ Най-големите обществени поръчки през седмицата

Ремонт на пътища в Козлодуй

5.5 млн. лв.

Изпълнението на поръчката включва реконструкция и рехабилитация на общинския път до пристанище Козлодуй, както и този към крепостта Аугуста. Срокът за изпълнение е 8 месеца, а единственият критерий за избор на изпълнител е цената. Срокът за получаване на оферти или на заявления за участие е 8 юни.

Доставка на лекарствени продукти

5.3 млн. лв.

Министерството на здравеопазването обяви конкурс за доставка на лекарствени продукти, които се използват за лечението на заболявания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване - СПИН, туберкулоза, психични и поведенчески разстройства, дължащи се на употреба на опиоиди и синдром на зависимост.

Оферти ще могат да се подават до 21 май

Обновяване на улици в Дулово

5 млн. лв.

Обществена поръчка за ремонт на участъци от уличната мрежа и част от четвъртокласна пътна мрежа на територията на община Дулово е обявила местната власт. Договорът с избраните фирми ще бъде между 6 и 24 месеца в зависимост от конкретните обекти. Любопитно е, че с 50% тежест за класирането наравно с цената ще има предложената организация на персонала.

За тази поръчка ще може да се кандидатства до 6 юни.

Нови автобуси за градския транспорт в Габрово

4 млн. лв.

Местната управа в Габрово е открила процедура за закупуването на 11 нови автобуса на природен газ за градския транспорт. Целта е да бъдат доставени 8 броя 7-8-метрови превозни средства и 3 12-метрови. Срокът за изпълнение на поръчката е 300 дни, а финансирането е осигурено от оперативна програма "Региони в растеж".

Оферти ще се приемат до 11 юни.

Храна за детските градини в София

4 млн. лв.

Обществена поръчка за доставка на хранителни стоки на едро за нуждите на детските заведения и детската кухня е обявил столичният район "Красно село". Срокът на договора с избрания изпълнител ще бъде 36 месеца, като има опция за удължаване с още една година. Освен цената за класирането важно значение ще имат и мерките за осигуряването на безопасността на храните.

✓ **Месечен бюлетин: Възможности за еврофинансиране за бизнеса**

Общо 139 компании ще си поделят 65 млн. лв. за иновации

Общо 139 проекта ще получат европейско финансиране за разработване на продуктови и производствени иновации по оперативна програма "Иновации и конкурентоспособност". Това става ясно от списъка с предложените за финансиране проекти, който трябва да бъде одобрен финално от директора на управляващия орган. Компаниите ще си поделят 65 млн. лв. субсидии, с които ще покрият част от стойността на проектите си.

Остават шест кандидата да управляват държавните стартър фондове

Шест кандидата останаха в надпреварата да управляват три фонда за финансиране на стартиращи предприятия на обща стойност 100 млн. лв. Поръчката е организирана от държавния Фонд на фондовете. Два от първоначално осемте кандидата са се отказали. Да управляват по един или два от общо трите фонда в състезанието остават "Иновейшън акселерейтър България", "АД-Венчърс", "Спринг Юрп", "Импетусърли стейдж", "Некст тех венчърс" и "Инвийст кепитъл прайвът екуити". Процедурата предвижда провеждане на директни преговори и подаване на окончателни оферти.

"РЕГИОНИ В РАСТЕЖ"

"Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания"

Цел - да осигури подходяща и ефективна инфраструктура за предоставяне на нови качествени социални услуги за лица с увреждания и възрастни хора

Общ бюджет – 41.4 млн. лв.

Допустими кандидати - общини, включени в Картата на резидентните услуги и Картата на услугите за подкрепа в общността: Варна, Велики Преслав, Велико Търново, Враца, Габрово, Горна Оряховица, Димитровград, Дряново, Казанлък, Кърджали, Кюстендил, Ловеч, Малко Търново, Нови Пазар, Перник, Пловдив, Русе, Свищов, Своге, Силистра, Сливен, Смолян, Столична община, Струмяни, Тополовград, Търговище, Хасково, Шумен, Ямбол.

Допустими дейности:

- Строителство, ремонт, реконструкция, обновяване на сграден фонд за социални услуги в общността (включително ново строителство - изграждане, както и пристрояване, реконструиране и реструктуриране на пространства)
- Доставка и монтаж на оборудване и обзавеждане за сгради/помещения като част от цялостното им обновяване
- Подобряване /осигуряване на достъп за хора с увреждания до и в сгради/помещения

Краен срок за кандидатстване - 30.08.2018 г.

ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО

НОВО: BG14MFOR001-1.007 "Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов"

Цел – да се насърчат инвестиции, които добавят стойност към продуктите от риболов, като позволяват на рибарите да извършват преработване, предлагане на пазара и пряка продажба на собствения си улов, както и иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до повишаване качеството на продуктите от риболов.

Бюджет - 6 181 144.53 лв.

Допустими кандидати:

- Физически лица, юридически лица или еднолични търговци (ЕТ), регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.
- Клонове на юридически лица, регистрирани в България, не могат да участват в процедурата чрез подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Финансови условия:

- Минимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект - 2000 лева.
- Максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за един проект - 200 000 лева.
- Максимален интензитет на помощта - до 50% от общите допустими разходи за дейности.

Допустими за финансиране дейности:

- Преработка и/или добавяне на стойност към собствения улов
- Предлагане на пазара и пряка продажба на собствен улов
- Иновативни инвестиции на борда на корабите, които водят до повишаване на качеството на продуктите от риболов.

Краен срок за кандидатстване: 12 юли 2018 г., 17.00 часа

"Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури"

Цел - насърчаване на предприемачеството в сектора на аквакултурите и подпомагане на създаването на предприятия за устойчиви аквакултури от нови производители на аквакултури.

Бюджет: 16 624 555 лева.

Допустими кандидати:

- Физически лица, юридически лица или еднолични търговци (ЕТ), регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.

- Клонове на юридически лица, регистрирани в България, не могат да участват в процедурата чрез подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Финансови условия:

- Минимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ - 30 000 лева.

- Максимален размер на допустимата безвъзмездна финансова помощ - 850 000 лева.

- Максимален интензитет на помощта – 50%.

Допустими дейности: създаване на предприятия за устойчиви аквакултури от нови производители на аквакултури:

— продуктивни инвестиции в аквакултурите, включително производство на зарибителен материал

— дейности, свързани с осигуряване на безопасни условия на труд за работещите в сектора

— дейности, свързани със здравето на животните и хуманното отношение към тях, включително закупуване на оборудване за предпазване на стопанствата от диви хищници

— намаляване енергоемкостта и увеличаване на енергийната ефективност на аквакултурните стопанства (намаляване на загубите при пренос и разпределение на енергия, подобряване на енергийните характеристики на съществуващите сгради и др.)

— въвеждане на възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) като важни местни неизчерпаеми ресурси, така и други източници на чиста енергия (вятър, слънце, геотермални води, биомаса)

— ефективно използване на ресурсите, в това число намаляване потреблението на вода чрез стимулиране на производството в рециркулационни системи

— въвеждане на ресурсоспестяващи технологии, които намаляват количеството на използваната вода и лекарствени препарати, както и други химикали; намаляване на еутрофикацията на водните тела

- други дейности, свързани със създаване на нови аквакултурни стопанства.

Club Z

✓ България - пак от грешната страна на битката за реформирането на ЕС

Ние даже не се опитваме да ги лъжем. Те дори не се преструват, че ни вярват

Така могат да се опишат накратко отношенията между България и партньорите от ЕС на 11-а година от нашето членство в Съюза.

Шефът на Европейската Комисия Жан-Клод Юнкер и еврокомисарят по бюджета Гюнтер Йотингер наскоро представиха пред Европейския парламент многогодишна финансова рамка на ЕС за периода 2021-2027 г.

Дословно, ЕК казва така:

"Важна новост в предложения бюджет е засилената връзка между финансирането от ЕС и спазването на принципите на правовата държава. Поради това Комисията предлага нов механизъм за защита на бюджета на ЕС от финансови рискове, свързани с всеобщите слабости в прилагането на принципите на правовата държава в държавите членки. Предложените нови инструменти ще позволят на Съюза да спре, намали или ограничи достъпа до финансиране от ЕС по начин, който е пропорционален на естеството, тежестта и обхвата на слабостите в прилагането на принципите на правовата държава".

След дългогодишни опити да ни помогне да станем държава с действаща съдебна система, която правораздава според закона, а не според джоба или интереса на този или онзи, ЕК най-накрая разбра, че с добро няма да стане и извади най-силния си коз – предложи спиране на еврофондовете за всяка държава, която не уважава върховенството на закона и демократичните ценности.

България пък, след като години наред имитираше реформи, от които положението само се влошаваше, а не се подобряваше, категорично се обяви срещу подобен „субективен критерий, който ще бъде инструмент за политическо вмешателство“.

Формално погледнато, в момента най-силно застрашени от прилагането на новия подход са Полша и Унгария, чийто политически лидери откровено се подиграват на ЕС, приемайки закони, които са в разрез с принципите на Съюза, и отказвайки да изпълняват общите решения.

Обективно погледнато, България и Румъния са също сред най-силните кандидати за налагане на подобни санкции, тъй като са единствените, които се намират под мониторинг точно заради пороците при прилагането на закона. И фактът, че управляващите у нас и в северната ни съседка се снишават и не се опълчват открито на ЕС по ключови въпроси, няма да им помогне особено и за дълго.

Хубавата новина е, че маските паднаха, картите са на масата и времето за надлъгване свърши. Ако иска успешно да се справи с кризите с бежанците, очаквания Брекзит, отбегнатите отношения с Русия, надигащото се недоволство в голяма част от страните, довело до възход на крайнодесни партии, ЕС трябва да се промени – радикално и спешно. Предлаганата бюджетна рамка и критерият „върховенство на закона“ са само първата стъпка. Следващата най-вероятно ще е обвързването на парите от еврофондовете с тяхното ефективно харчене. Защото на западноевропейците им омръзна парите им да потъват в корупционни схеми, от които се облагодетелстват политически кръгове. Честно казано – на нас, българите, също.

Лошата новина е, че България отново е от грешната страна на битката за реформирането на ЕС. Тя е в отбора на онези, които не желаят върховенство на закона, защото си дава ясна сметка, че не може да издържи теста. Това би означавало да разбие всички олигархично-роднинско-корупционни обръчи, които задушават съдебната система и осигуряват просперитета на #КОЙ и СВОЙ. Да започне да прилага, а не да извращава законите. И да залага на бързо и ефективно, а не на субективно и ефектно „правосъдие“.

В тази битка ние, гражданите, не сме в отбора на нашите политици, колкото и да се опитват да ни убедят, че евентуално спиране на еврофондовете ще удари обикновения българин. Истината е, че най-силно ще пострадат онези, които години наред крадат и разхищават нашите пари. Защото с много по-малко пари могат да се направят много повече и по-качествени неща. Просто средствата трябва да се управляват и разпределят кадърно. В обществена, а не в лична или партийна полза.

** Текстът е от профила на Гроздан Караджов във фейсбук. Заглавието и подзаглавието са на редакцията.*

✓ България и още 7 в ЕС във "въртележка с ДДС"

В полицейска операция на европейско ниво е разбита престъпна група за мащабни измами с ДДС

Европол обяви, че 58 души са били арестувани в рамките на полицейска операция на европейско ниво с цел разбиване на престъпна група, заподозряна в измами с ДДС за стотици милиони евро, съобщи Франс прес и ДПА.

В разследването, ръководено от Испания, са участвали Белгия, България, Германия, Унгария, Италия, Португалия и Румъния.

При операцията, координираната от централата на Европол в Хага и проведена с помощта на Евроюст, са арестувани заподозрени в Белгия, Германия, Португалия и Испания.

Само испанската полиция е арестувала 52-ма заподозрени между 18 и 20 април, посочват Европол и Евроюст в отделни съобщения.

Престъпната група е действала из цяла Европа през последните девет години и е заподозряна в измами с ДДС и пране на пари в общ размер от 390 милиона евро.

Групата е извършвала и симулирала внос на оригинална електроника и имитация на такава, която е препродавала в интернет.

Заподозрените са използвали мрежа от повече от 100 дружества в Европа и САЩ, повечето от които фантоми, за да изпират парите, преди да ги прехвърлят в банкови сметки в България и Унгария.

Престъпната организация е разполагала и с център за производство на фалшиви фактури. Европол посочва, че за три години групата е емитирала фалшиви фактури на стойност повече от 250 милиона евро.

Престъпниците са използвали различни методи, за да легализират доходите си, като например инвестиции в недвижими имоти или закупуване на луксозни автомобили.

"Въртележките с ДДС" на групировката са причинили загуби на икономиката на Европейския съюз за най-малко 60 милиона евро, допълват от Европол.

Измамниците са внасяли стоки, без да заплащат ДДС на данъчните власти, и впоследствие са ги продавали на цена, включваща и стойността на данъка.

Европол обяви, че престъпната група се е състояла основно от италиански, португалски и испански граждани и е била ръководена от Испания от баща и син испански граждани.

✓ Германският бизнес у нас: Няма хора. Няма и правна сигурност

Германо-българската индустриално-търговска камара представи проучването си за бизнес средата в България

Според членовете на Германо-българската индустриално-търговска камара (ГБИТК), предимствата на България като бизнес дестинация са данъчната тежест и система, членството на страната в ЕС, цената на работната ръка, достъпът до субсидии и политическата и социална стабилност. Това каза Митко Василев, главен управител на ГБИТК на пресконференция в БТА. Той обобщи данни от годишната анкета "Бизнес средата в България" на Камарата.

Деловите среди поставят сред предизвикателствата при работа в България недостига на квалифицирани кадри, корупцията, правната система, непрозрачните обществени поръчки, реформа в образованието, ниска производителност и изграждане на инфраструктурата.

Анкетата е направена от 1 февруари до 1 март т. г. и в нея са участвали 108 фирми - членове на камарата в България заедно с над 1700 фирми от страните от Централна и Източна Европа (ЦЕИ).

Петдесет и осем на сто от анкетираните фирми оценяват икономическата обстановка в България като задоволителна, а само - 9 на сто - като лоша. Общата констатация от анкетата е, че имаме повече светлина, отколкото сенки в двустранните отношения, коментира Василев.

По отношение на очакванията за развитието на българската икономика спрямо предходната година 50 на сто от респондентите са декларирали очаквания тя да остане без промяна. В отговор на въпрос как ще се развие икономическата ситуация в рамките на предприятията - 63 на сто очакват тя да се подобри и само 2 на сто прогнозира влошаване. В анкетата 49 на сто от фирмите очакват повишаване на оборотите от износ тази година спрямо миналата и само 2 на сто понижение. 48 на сто от фирмите смятат, че ще могат да разкрият тази година повече работни места. По отношение на инвестиционните разходи 47 на сто от фирмите декларират, че те ще са без промяна спрямо предходната година, а 46 на сто са декларирали, че ще повишат допълнителните инвестиции.

Къде се позиционира България в ЦЕИ?

В сравнение с другите държави от ЦЕИ проучването показва, че 52 на сто от фирмите са много доволни от членството в ЕС, като няма нито един много недоволен и по този показател България е над средното равнище за ЦЕИ. В оценката на фирмите за достъпа до субсидии - обществени или от ЕС, също сме над средното ниво, като българските фирми са по-скоро доволни, а много доволните са само 2 на сто.

По въпроса за това дали фирмите искат въвеждане на еврото - 48 на сто са дали положителен отговор. Малко над средното ниво за ЦЕИ се намираме по отношение на оценката за публичната администрация, като има стойности, които са критични - 17 на сто от фирмите са декларирали, че са много недоволен и няма нито един отговор "много доволни".

По оценката на бизнеса за правната сигурност България е под средното за ЦЕИ равнище - най-голям е бил процентът на "много недоволните". По темата "борба с корупцията и престъпността" сме далеч под средното равнище за ЦЕИ, като 44 на сто от фирмите са били много недоволни, по прозрачност на обществените поръчки ние сме на предпоследно място преди Словакия с 33 на сто "много недоволни" и нито един "много доволен". Малко над средното равнище сме по политическа и социална стабилност, докато по предвидимост на икономическата политика сме под средното равнище - 18 на сто "много недоволни" и 1 процент "много доволни".

Стоим добре, даже и на първо място, по оценка на данъчна тежест и данъчната система, коментира резултатите от анкетата Василев и допълни, че има какво да се догонва в оценките за инфраструктурата, като оценките на бизнеса ни поставят под средното равнище за ЦЕИ.

По цената на труда ние сме на второ място след Албания, каза Василев и допълни, че това е атрактивно за чуждестранните инвеститори, но не е добре за хората в страната, като изтъкна, че по този показател сме на последно място в рамките на ЕС.

По качеството на академичното образование оценките на бизнеса са доста ниски и ние сме на последно място от ЦЕИ, подобна е оценката и за професионалното образование. По оценка на бизнеса за наличност на специализирана работна ръка България е под средните стойности за ЦЕИ.

Намаляване се наблюдава и в положителните отговори на това дали фирмите биха инвестирали отново в България - сега 88 на сто са отговорили положително, а 12 на сто - отрицателно, докато през 2017 г. съответно - 90 на сто и 10 на сто.

В отговор на въпрос дали българското председателство ще окаже катализиращо въздействие на икономиката на страната 44 на сто са дали отговор "да", 44 - "не", а 12 на сто - нямат мнение.

Търговия и инвестиции

По данни на федералното Министерство на икономиката и енергетиката търговският оборот между България и Германия е достигнал нов рекорд за 2017 г. - близо 7,5 млрд. евро, което е над 12 на сто ръст спрямо предходната година, обяви главният управител на Германско-българската индустриално-търговска камара. Износът на България към Германия расте с около 20 на сто, докато в обратната посока - само 6 на сто, коментира Василев и допълни, че това поставя Германия на първо място сред всички търговски партньори на България.

Германският пазар е най-важният чуждестранен пазар за българската продукция.

През 2017 г. германските инвестиции в България са около 130 млн. евро по данни на БНБ, цитирани от Василев. Около 1400 фирми са с немско участие в България, което варира от десет до сто процента.

В периода от 1996 г. до 2017 г. общо 3,3 млрд. евро са германските инвестиции в страната, като най-много те са били през 2008 г. - 783 млн. евро.

Годишите с отрицателни стойности на германските инвестиции у нас са 2011 г. и 2014 г. Германските вложения са предимно в преработвателната промишленост, енергетиката, строителството, търговията, транспорта, ИТ сектора и в сферата на обслужването на самолетите. За 2016 г. над 55 000 работни места са създадени от германски компании.

Investor.bg

✓ Очаква се 15% спад на руските туристи у нас това лято

Руснаците се завръщат към почивките в Турция

Летният туристически сезон тази година ще е добър, а ръстът на броя на посетителите ще е между 5 и 7%, както през последните три години, заяви Константин Занков от Института за анализи и оценки в туризма в ефира на Bloomberg TV Bulgaria.

По думите му посещенията са насърчени от "културно-познавателния туризъм в градска среда". Според Занков все повече европейци пътуват към България, споделят все повече за нея в социалните мрежи, а с това насърчават все повече чужденци да избират страната като следващата си дестинация.

Що се отнася до летния сезон, Занков обясни, че на някои пазари има лек растеж, а на други – спад.

„Тази година на база на текущите чартърни програми, които са планирани към момента за летния сезон, очакваме около 15% спад – 50 хил. туристи по-малко от Русия. Това се дължи основно на факта, че Турция се завърна бляскаво за летния туризъм“, коментира експертът.

Той припомни, че през предходните две години, благодарение на геополитическата ситуаци, България все повече се възползваше от привличане на руски туристи.

„Сега вече Турция си взема руските туристи. Те продължават да идват и в България, те много харесват България, но просто имаме спад към текущия момент на база заявени чартърни полети“, обясни Занков.

Той твърди, че руският пазар винаги е бил ключов за страната, ето защо е необходимо да се вземат мерки, за да се върнат руските туристи. Засега обаче България не усеща силно въпросния спад заради другите форми на туризъм и пристигането на посетители от други държави.

През летния сезон се очакват туристи предимно от балканските държави - Румъния, Гърция, Турция и Македония. От централноевропейските пазари Германия остава ключов пазар за България, "не само от гледна точка на броя туристи, а и на продължителността на престоя", коментира експертът.

✓ Екатерина Захариева: Подкрепата на България за НАТО твърдо не се променя

Външният министър и зам.-генералният секретар на НАТО Роуз Готемюлер обсъдиха евроатлантическата перспектива на страните от Западните Балкани

Политическата подкрепа на България за НАТО твърдо не се променя. Това е заявила вицепремиерът и министър на външните работи Екатерина Захариева пред заместник-генералния секретар на НАТО Роуз Готемюлер, която е на работно посещение в София, информират от външно министерство.

Двете са разменили виждания по политиката на "Отворени врати" на пакта и евроатлантическата перспектива на страните от Западните Балкани.

Захариева е подчертала също, че в контекста на сътрудничеството между НАТО и ЕС е особено важно двете организации да се изправят заедно и да предприемат бързи мерки срещу хибридните заплахи.

Българският първи дипломат е припомнила, че страната ни е приела в съответствие с решенията от Уелс да увеличи до 2% от БВП разходите си за отбрана.

"Силно оценяваме всичко това", е заявила Готемюлер и е посочила, че при срещите си за по-малко от 24 часа в София е усетила силната подкрепа на България за НАТО.

Припомняме, че ден преди в България да пристигне заместник-генералният секретар на Алианса лидерът на партия "Воля" Веселин Марешки се обяви за референдум дали страната ни да остане в НАТО.

В коментар на неговото изявление представители на изпълнителната и законодателната власт обявиха подкрепата си за членството на България в НАТО. Президентът Румен Радев прие думите на Марешки като шега.

[В. Банкеръ](#)

✓ Еврокомисар похвали България за активната политика за Западните Балкани

Премиерът Бойко Борисов и еврокомисарят по въпросите на вътрешния пазар, промишленост, предприемачество и малки и средни предприятия Елжбиета Биенковска обсъдиха укрепването на Единния пазар, цифровата инфраструктура и иновационния потенциал на европейската икономика. Подчертано беше, че този процес е ключов за повишаване на конкурентоспособността на държавите членки и подобряване на бизнес средата. Беше отбелязана активната работа на Българското председателство за постигане на напредък по отворените досиета в областта на икономиката.

Еврокомисарят Биенковска изрази задоволство от активната политика на България за транспортната и дигиталната свързаност на страните от Западните Балкани. Премиерът Борисов благодари за отличното сътрудничество с Комисията по този приоритет, който ще даде добавена стойност за развитието не само на региона, но и на целия Съюз. Той посочи, че вижда ангажираност от всички лидери и институции, с които обсъжда възможностите за реализиране на проектите. По думите му, това му дава повече основания да смята, че интересът на европейските институции и държави към Западните Балкани ще бъде запазен и след края на Българското председателство.

Борисов и комисар Биенковска коментираха и възможностите, които предлага предложената от Комисията Многогодишна финансова рамка за периода 2021-2027. Борисов посочи, че в рамките на председателството ни България ще положи всички усилия за сближаването на позициите на държавите членки относно приоритетните за Съюза политики и разпределението на средствата за тях.

✓ ИПИ: Бюджетният излишък бързо се стопява

Фискалната година започва с рекорден излишък от над 1,1 млрд. лева, който бързо се стопява заради нетипично високите дефицити през февруари и март – около 570 млн. лева общо за двата месеца, каквито не е имало от 2010 г.

Това се дължи на близо двойно по-високото увеличение на консолидираните разходи спрямо приходите. Ръстът на разходите е най-висок при възнагражденията за персонал, а заедно с това се наблюдава и увеличение на капиталовите разходи, пише в анализ на Калоян Стайков от Института за пазарна икономика.

Консолидираните приходи се увеличават с около 380 млн. лева през първото тримесечие на 2018 г. спрямо същия период на предходната година, което в основна степен се дължи на данъчните постъпления. За разлика от предходни години, когато основният принос за увеличението на данъчните постъпления е на косвените данъци, тази година той е на данъка върху доходите на физически лица и осигурителните вноски.

През първото тримесечие на 2018 г. приходите от двата налога се увеличават съответно с около 140 млн. лева и 280 млн. лева, при увеличение на данъчно-осигурителните приходи от около 540 млн. лева, докато увеличението при косвените данъци е значително по-малко.

Ръстът на приходите от преки данъци не е изненадващ на фона на бързото развитие на пазара на труда, както и на увеличението на доходите. Заетите лица в икономиката са над 3,1 млн. души средно за 2017 г. по последни данни на НСИ, което е най-високото им ниво от 2009 г.

Коефициентът на заетост през 2017 г. достига рекордно високо ниво от 67% средно за годината, а заедно с това възнагражденията на наетите лица се увеличават средно с над 10% през годината. Всичко това естествено води до увеличение на приходите от данъци и осигуровки върху труда. Други фактори в действие от началото на 2018 г., които влияят върху тези приходи, са:

Увеличение на осигурителните вноски във фонд „Пенсии“ с 1 пр.п.;

Увеличение на минималните осигурителни приходи средно с 6,8%;

Увеличение на необходимия стаж и възраст за придобиване на право на пенсия;

Увеличение на минималния осигурителен доход за самоосигуряващи се лица от 460 лева на 510 лева;

Увеличение на минималния осигурителен доход за земеделски стопани и тютюнопроизводители от 300 лева на 350 лева;

Увеличение на минималната работна заплата от 460 лева на 510 лева.

Прави впечатление, че за цялата година е предвиден ръст на данъчно-осигурителните приходи от около 1,5 млрд. лева, а само за първите три месеца (1/4 от годината) увеличението им е в размер на 540 млн. лева (1/3 от предвиденото

увеличение). Предвид сезонността на икономиката (първото тримесечие на годината е с най-ниска тежест), както и спецификата на данъчния календар, може да се очаква преизпълнение на данъчно-осигурителните приходи.

Увеличението на разходите е донякъде очаквано, тъй като е предвидено в закона за бюджета за тази година, но темпото, с което нарастват, повдига някои въпроси.

Напълно очаквано увеличение се наблюдава при социалните и капиталовите разходи. От страна на социалните разходи е предвидено увеличение с около 450 млн. лева при разходите за пенсии и допълнителни 400 млн. лева разходи за здравеопазване. От страна на капиталовите разходи отново е заложена твърде висока цел – увеличение от 2,4 млрд. лева, но, за разлика от 2017 г., когато те намаляват на годишна база, тя изглежда една идея по-малко нереалистична.

През първото тримесечие на 2018 г. капиталовите разходи се увеличават с около 190 млн. лева в резултат на напредване при усвояването на средства по оперативните програми на Европейския съюз. Именно публичните инвестиции са посочени като двигател на ръста на инвестициите в икономиката през тази година в пролетната икономическа прогноза на Европейската комисия, за разлика от предната година, когато частните инвестиции изпълняват тази роля.

Това, което буди най-силно притеснение, са увеличените разходи за заплати. В консолидирания бюджет за 2018 г. е планиран ръст от около 390 млн. лева, а само за първите три месеца на годината те нарастват с 200 млн. лева.

Ако този темп се запази, което изглежда напълно реалистично, може да се очаква поредното преизпълнение на разходите за заплати за последните няколко години.

Това е традиционен способ, при който бюджетът за годината подценява текущите разходи (заплати, издръжка, социални плащания) и надценява капиталовите разходи, а в течение на годината се правят прехвърляния от вторите към първите.

Към този „подход“ на водене на политика се прибавят и неочаквани разходи в рамките на годината, каквото беше увеличението на заплатите в МВР от началото на април – допълнителен годишен разход от около 100 млн. лева.

Заедно с това са обещани и допълнителни 15 млн. лева за увеличение на заплатите в дирекциите "Охрана" и "Изпълнение на наказанията" към правосъдното министерство. По този начин очакваното увеличение на разходите за възнаграждения достига 500 млн. лева, като през първото тримесечие на годината (25% от годината) е постигнато изпълнение на 40%.

Предвид опита от последните години на гарантирано преизпълнение на разходите за заплати, както и лесното поддаване на правителството на искания за непредвидени нови разходи, каквато е увеличението на заплатите в МВР и в затворите, може да се очаква преизпълнение на тези разходи.

Въпреки че изпълнението на бюджета за едно тримесечие не е достатъчно, за да се правят заключения за цялата година, то запазването на някои бюджетни практики определено помага за формиране на очаквания.

От данните за данъчно-осигурителните приходи например може да се очаква тяхното преизпълнение през годината, както поради рекордните нива на заетост и високия ръст на възнагражденията, така и поради очакванията за запазване на сравнително висок темп на увеличение на потреблението.

От данните за разходите може да се очаква ново неизпълнение на капиталовите разходи, макар и по-малко в сравнение с предходни години, и преизпълнение на текущите разходи като заплати и социални плащания.

БНТ

✓ Банковата система отчете нарастване на активите до 97.8 млрд. лв.

През четвъртото тримесечие на 2017 г. банковата система отчете нарастване на активите с 2.7 млрд. лв. (2.8 на сто) до 97.8 млрд. лв., съобщава БНБ в отчет за последното тримесечие на миналата година.

Запази се пазарният дял на местните банки в общите активи на банковата система (23.5%), този на групата на дъщерните банки от ЕС намаля (до 72.9 на сто), а делът на клоновете на банки от ЕС нарасна (до 2.3 на сто). Петте най-големи банки в края на декември 2017 г. имаха 55.9 на сто пазарен дял (при 56.3 на сто в края на септември 2017 г.).

Брутният размер на кредитния портфейл на системата (без кредитите и авансите за централни банки и кредитни институции) остана почти непроменен спрямо края на септември и в края на декември 2017 г. беше 56.1 млрд. лв. Редуциращ ефект върху размера му оказваха действията по намаление на кредитния риск, включващи и съществени отписвания на необслужвани кредити за сметка на провизии. Увеличение бе наблюдавано при кредитите за други финансови предприятия (с 266 млн. лв.) и за домакинства (с 57 млн. лв.). Намаление бе регистрирано при кредитите за нефинансови предприятия (с 304 млн. лв.) и за сектор държавно управление (със 17 млн. лв.).

Във валутната структура на кредитния портфейл продължи нарастването на дела на заемите в левове, който в края на декември достигна 60.9 на сто (при 59.3 на сто в края на септември). Делът на кредитите, деноминирани в евро, намалява до 37.5 на сто (при 39.0 на сто три месеца по-рано).

В общата сума на депозитите през четвъртото тримесечие беше отчетено увеличение с 2.3 млрд. лв. (2.8 на сто) до 83.7 млрд. лв. в края на декември 2017 г. Увеличение бе реализирано при депозитите на домакинства (с 1.4 млрд. лв.), на нефинансови предприятия (с 1.1 млрд. лв.), на кредитни институции (с 519 млн. лв.) и на сектор държавно управление (със 123 млн. лв.). Намаление се наблюдаваше при депозитите на други финансови предприятия (с 905 млн. лв.).

Във валутната структура делът на депозитите в левове нарасна до 57.3 на сто (от 56.8 на сто в края на септември). Депозитите, деноминирани в евро, заемат 34.4 на сто в края на периода (при 34.5 на сто в края на предходното тримесечие).

Основният риск за финансовата стабилност е свързан с възможни негативни проявления, породени от оптимистични очаквания по отношение на икономическата активност, финансовото състояние на кредиторите и ценовата динамика на недвижимите имоти. Ето защо от ключово значение е съживяването на кредитната дейност да бъде съпроводено с въздържане от проциклично поведение от страна на банките. Подобно поведение предполага и

акумулиране и поддържане на капиталови и ликвидни буфери в периоди с благоприятни икономически тенденции и избягване на поведение, водещо до амортизирането на тези буфери в настоящия момент, посочват от БНБ.

✓ **Добра реколта от череша очакват тази година стопаните**

На места вече започна брането на ранните сортове, които тази година са ще са на по-висока цена. В същото време производителите се оплакват от масови кражби.

Крум Мирчев отглежда около 10 декара череша край пловдивското село Брестник. Заради топлата пролет реколтата тази година ще е по-качествена от миналогодишната, прогнозира производителят.

Крум Мирчев – земеделски производител: Засега реколтата се движи добре. Очакваме голям добив, но пак зависи от времето. Ако времето е благосклонно към нас и реколтата ще бъде добра.

В селата от родопската яка вече започна беритбата на първите ранни череша. Около 20 май на пазара ще се появи и сорта „Бигаро Бюрла“. Очаква се цената му тази година да е двойно по-висока от миналата година.

Крум Мирчев – земеделски производител: Надявам се да започнем на цена от 4-5 лева. От там нататък зависи от търговците колко са склонни да ни дават, защото веригата е навързана.

С началото на кампанията по бране зачестиха и кражбите в градините.

При последния случай крадците са счупили няколко клона с череша, но при идване на стопанина, те веднага побегнали.

Крум Мирчев – земеделски производител: Сутринта идвам, беше някъде около 7 без 15. Още със слизането от колата видяхме торбите, които бяха оставили, клоните. Докато заобиколим от едната страна на градината и вече те се бяха изнизали.

За да опазят реколтата, стопаните дежурят около градините си денонощно, като спят в коли или палатки. И тази година проблем за производителите остава липсата на работна ръка, която се намира все по-трудно по време на беритбата.

Manager.bg

✓ **Димитър Маргаритов: „При проверките за Гергьовден следим за условията на сделките при продажбата на хранителни стоки“**

Традиционно, когато има събиране на дни по повод празници, проверяваме търговската мрежа от гледна точка коректността на обявената информация, включително цените на стоките. Следим и пазара на туристическите резервации – както за организирани пътувания, така и отправяните индивидуални оферти най-вече в интернет. Това съобщи председателят на Комисията за защита на потребителите (КЗП) Димитър Маргаритов в интервю за информационния портал Flashnews.bg.

Той уточни, че всички търговци са обект на проверките на КЗП, а те са преди всичко превантивни с цел установяване състоянието на пазара в навечерието на празниците.

„Когато става въпрос за хранителни стоки, ние трябва да бъдем подпомагани от колегите от Агенцията по храните, защото това, което основно ние може да проверим, е наличието на информация за произхода, цената и грамажите при продажбата на различни разфасовки“, уточни Маргаритов. И добави, че инспекторите от БАБХ следят за характеристиките на стоките да са в рамките на изискванията на закона.

Председателят на КЗП посочи, че се проверяват и обявяваните покрай празничните дни ексклузивни оферти за намаления и промоции. „Нашите проверки имат за цел да установят дали те са действителни и съответстват на изискванията на закона“, обясни той.

„Най-често срещаното нарушение в областта на туризма е несъвпадането на това, което е обещано, с това, което се предоставя на място. Можем само да съжаляваме, че няколко отделни случая може да повлияят изцяло върху имиджа на българския туризъм. Истината е, че ние получаваме доста малко сигнали за неуредици в туристическия бизнес – около 4-5% от всички жалби на годишна база“, заяви Маргаритов.

При подобен род неприятности хората трябва да се обръщат към администратора на съответния хотел и ако не получат необходимото съдействие, да потърсят КЗП. „Ще бъде извършена проверка, при която при установяване на нарушения, ще бъдат наложени санкции, но целта е също така и да се помогне на потребителите да бъдат компенсирани за причиненото неудобство“, каза още председателят на КЗП.

✓ **КЗП: Оплакванията срещу веригите за хранителни стоки са около 10% от потребителските жалби**

Около 10% от потребителските жалби касаят продажбата на хранителни стоки, съобщи председателят на Комисията за защита на потребителите (КЗП) Димитър Маргаритов по „Дарик“ радио. Най-често става дума за разминаване между обявената и маркираната на касата цена.

„Хората основателно реагират, когато на щендера се посочва една цена, а на касовия апарат се отчита по-висока. Редки са случаите, в които е обратното. Това показва, че търговецът недобросъвестно се опитва да реализира печалба“, коментира Маргаритов. Той обясни, че такива случаи икономическите оператори опитват да оправдаят с пропуск при отразяване корекциите на цените във фискалната памет на касовите апарати при провеждането на кампании и промоции, но това не може да бъде извинение.

Друга група оплаквания са свързани с продажбата на хранителни стоки с изтекъл срок на годност, което е нарушение. „Допустимо е с изтичащ срок на годност продукти да бъдат дарявани от търговците, като върху тези сделки не се начислява ДДС“, уточни Маргаритов. Той припомни, че това е възможно в резултат от инициатива на омбудсмана Мая Манолова. „Става въпрос за случаите, в които храната е в срок на годност, но търговецът прецени, че има количества, които не могат да бъдат продадени в оставащия период, и би могъл да дари една част от тях, за да намерят правилно своята реализация“, добави председателят на КЗП.

Нехранителни стоки с изтичащ срок на годност биха могли да бъдат продавани, стига да не представляват опасност за здравето на потребителите. Задължително е обаче те да бъдат поставени на специално обособени в търговските обекти отделни места и причината за това да е ясна.

Маргаритов разясни още, че при продажбата на нехранителни стоки заблуждаващи практики с цените има най-често при промоционални кампании. Той даде пример с оферта за намаление на телевизори, при която клиентите са били заблуждавани, че отстъпката важи за всички размери телевизори от даден модел, докато на практика е прилагана само за най-малкия. „Потребители подадоха сигнал, разочаровани от обстоятелството, че това никъде не е посочено, а всъщност се анонсира доста сериозно намаление от порядъка на 20-30%“, каза Маргаритов.

Председателят на КЗП посочи и друг случай, при който онлайн търговец е обещал по-дълъг гаранционен период на стоката. Не е обяснил, обаче, че за да се възползва от него, клиентът трябва да регистрира покупката в определен сайт.

„Важното е тези случаи на нелоялни практики да бъдат улавяни възможно най-рано при провеждането на подобни кампании, за да се сведе до минимум рискът да бъдат засегнати неограничен брой потребители“, подчерта Маргаритов.

✓ Министър Лиляна Павлова откри изложбата “Пазители”, посветена на Българското председателство на Съвета на ЕС във Венеция

Във Венеция, емблематичната сграда на Скуола гранде де ла Мизерикордия отвори врати за изложбата “Пазители” (Guardians) на двама български изтъкнати автори – Лили Владимирова (иконопис) и акад. Крум Дамянов (скулптура).

За откриването на изложбата, посветена на Българското председателство на Съвета на ЕС 2018, пристигна специално министър Лиляна Павлова.

„Ключовите думи днес са „Пазители“ и „Обединение“, не само заради името на тази изложба, което обединява тези двама различни автори. Усилията ни сега, повече от всякога, са да запазим изграденото и да останем обединени независимо от нашите различия, независимо от нашата вяра, език, националност, традиции и опит през времето и пространството, което ни дели“, каза министър Лиляна Павлова. Тя посочи още, че в годината на Европейското културно наследство, която започна с Българското председателство, общото послание е: „Укрепване на европейската идентичност чрез образование и култура“. Именно това са ценностите, чрез които съществуваме единни в богатството на нашите различни култури, каза министър Павлова. Тя благодари на кмета на Венеция Луиджи Бруняро и на президента на Конфиндустрия Винченцо Боча за присъствието и подкрепата.

На откриването на изложбата присъстваха десетки гости от Венеция и Италия- дипломати, политици, представители на културните среди и галеристи, артисти и режисьори, представители на бизнес средите, приятели и гости от България.

Експозицията “Пазители” включва 25 български православни икони, зографисани от Лили Владимирова и 17 скулптури на акад. Крум Дамянов.

Кураторът на изложбата проф. Джулиано Пизани нарече съчетанието между модерната стилистика на акад. Крум Дамянов и класическото изпълнение на българските православни икони на Лили Владимирова „уникален диалог между творци“.

Експозицията “Пазители” ще остане в Мизерикордия до края на месец май. От галерията прогнозира хиляди посетители на Венеция, които ще могат да се докоснат до изкуството на българските творци.

[ТВ Европа](#)

✓ До 2 години може да има пълна либерализация на енергийния пазар

До 2 години всеки потребител ще може да купува сам електроенергия, като по този начин регулирания пазар ще отпадне. Тази прогноза направи енергийният експерт Иван Хиновски. Той е убеден, че това няма да доведе до трусове, а по-скоро ще отсее сериозните търговци от по-малките.

Промените в закона за енергетиката, които бяха гласувани на първо четене в Народното събрание разширяват още повече свободния пазар на електричество, което е необходимо условие да заработи в пълния си капацитет. Това коментира за телевизия Европа експертът Иван Хиновски. Промените предвиждат излизането на свободния пазар на всички ВЕИ производители, топлофикации и заводските централи с мощност 4 MW и над 4 MW. След влизането в сила на промените 147 производители ще бъдат задължени да продават генерацията си на енергийната борса. От тях 131 са ВЕИ централи. Резултатът от това ще е увеличението на дела на свободния пазар от сегашните около 55% на 70 на сто. Хиновски е категоричен, че промените са добри както за бизнеса, така и за домакинствата.

Иван Хиновски – енергиен експерт:

„Поради ограничената ликвидност на борсата, тоест малкото предлагане на енергия се получават пикове и нелогични промени в цената на електроенергията, от което страдат всички.“

Досега на свободната борса енергия продаваха само държавните АЕЦ „Козлодуй“ и ТЕЦ „Марица Изток 2“, и рядко „Националната електрическа компания“, докато потребителите на пазара са над 50 хиляди фирми.

Иван Хиновски – енергиен експерт:

„Редица частни потребители, кооперации, малки и средни предприятия излизат на борсата, т.е. сключват договори и са въвн от регулирания пазар. Те сключват договори с търговци на електроенергия, които им предоставят редица много повече услуги, с много повече опции. Бих казал, че това все още е един риск, защото тези пазар все още не е толкова развит, колкото е регулирания.“

Енергийният експерт смята, че когато се случи пълната либерализация на енергийния пазар това няма да доведе до трусове.

Иван Хиновски – енергиен експерт:

„Трусове по никакъв начин няма да се случат. По-скоро тъй като има свръхпредлагане на енергия, което да навреди на търговците, които не знаят как да търгуват и да доведе до техния фалит.“

Прогнозата на Хиновски е, че при ускорено законодателство до 2 години всеки потребител ще може да договаря сам от кой търговец да купува ток.

✓ **Икономист: Лихвите по кредитите ще намалееят с влизане на България в еврозоната**

С влизането на България в еврозоната лихвите по кредитите ще станат по-ниски. Това заяви за ТВ Европа анализаторът от Института по пазарна икономика Петър Ганев. В момента лихвите по кредитите у нас са средно 4-5%. По думите на Ганев, няма как те автоматично да достигнат нивата на тези в останалите държави от ЕС – например в Германия, където лихвата на жилищния кредит е около 2%, но прогнозата е те да намалееят.

Напълно реалистична е прогнозата на премиера Бойко Борисов България да се присъедини към валутния механизъм ERM II, или така наречената чакалня на еврозоната до една година, коментира още Петър Ганев. И допълни, че индексите на страната ни са стабилни и покриват основните изисквания.

Според Ганев, повечето промени, които носи със себе си влизането на България в еврозоната, са макроикономически. Гражданите ще усетят минимални промени, свързани предимно с външния вид на купюрата и свикването с цените в евро.

[В. Земя](#)

✓ **Обемът на незаконната сеч в България е “отчайващо голям”, признава властта**

Средно годишно нарушенията в горите варират между 18 и 30 хил.

Обемът на незаконно отсечената дървесина средно годишно е около 15–18 хил. плътни кубически метра, т.е. това е около 30 хил. куб. метра дървесина. Това заяви Николай Пиронков, дирек-тор на дирек-ция “Опаз-ване на горите” в Агенцията по горите, пред БНР. Пиронков поясни, че сама по себе си тази цифра не е тол-ква голяма на фона на близо 7 млн. куб. метра, които се добиват в нашата страна законно. Но сравнено с другите държави в Европейския съюз, тя е отчайващо голяма. В другите страни нарушенията варират между 500 и 1000 куб. метра на година. По думите на Пиронков средно годишно нарушенията в горите варират между 18 и 30 хил. Около 20% са нарушенията, за които има съмнения, че могат да се класифицират като престъпления и които се изпращат в прокуратурата. За миналата година в прокуратурата е имало около 3000 случая с нарушения.

Припомняме, че в сряда Народното събрание прие на първо четене по-строги санкции за незаконна сеч и браконьерство с промени в Наказателния кодекс. До шест години зат-вор и глоба до 20 хил. лв. за незаконна сеч предвиждат предложенията. Според Пиронков тези промени би трябвало да дисциплинират и да стреснат и дребните, и едрите нарушители. В закона се предвижда също служителите от Аген-цията по горите и от държавните горски предприятия да бъдат включени в кръга на лицата, посегателството срещу които представлява престъпление. “Това е за адмирации”, коментира Пиронков. Според него законът трябва да е такъв, че всеки, който си помисли с нечиста цел да краде от гората, от природата, да е наясно, че ще получи най-сериозно наказание.

✓ **Анализатори: Доходите на фермерите в Европа ще претърпят сериозен спад**

Според изчисленията на Farm Europe, средният спад на доходите на земеделските стопани ще е 8,15%

Предложението за разпределението на бюджета на Европейския съюз, което тази сряда Европейската комисия представи, вече се коментира активно на Стария континент. Според анализаторите от Farm Europe намаляването на парите за Общата селскостопанска политика в следващите няколко години ще срине доходите на европейските фермери с 8,15 процента. „В несигурен политически и икономически кон-текст и когато почти всички сек-тори в селското стопанство са в криза, предложението на комисията е притеснително и води до тревожни прогнози за бъдещето на хиляди ферми на Стария континент“, посочват анализаторите.

Техните изчисления показват, че доходите на европейските фермери през 2027 г. ще са средно с 8,15 процента по-ниски тези, които са в момента, но тези изчис-ления са на базата на сегаш-ната ОСП и при евен-туал-ното ѝ запаз-ване след 2020 г. Според Farm Europe спадът в доходите в Дания ще е с 26,4%, а в Чехия – с 13% — страни, в които дирек-т-ните плащания са най-големи. Анализаторите считат, че спадът за Германия и Франция ще е около 6,5%, а за Италия и Испания – около 3,5%.

Според наб-людателите пред-ложението на ЕК пос-тавя под въпрос възможността на селскостопанския сектор в ЕС да посрещне повишаващите се социални очак-вания. Освен това от Farm Europe са убедени, че ако пред-ложението бъде гласувано в този му вид, предстои голямо преструктуриране на сектора и то най-вече в сектор „Мляко“ и „Растениевъдство“.

[Money.bg](#)

✓ **Новите технологии: Някои прогнози за 2018-а**

Екипът от експерти на BI Intelligence Research Team изготви списък с прогнози в областта на технологиите за 2018 година. Експертите направиха по 5 прогнози в 7 различни области на технологичното развитие.

По-долу ще ви представяме някои от тях.

Интернет на нещата

Повече от 50 милиона нови устройства за "интелигентен" дом ще бъдат доставени само в САЩ през 2018 година, които ще се управляват с гласови асистенти.

Google и други компании ще следват примера на Amazon и ще представят "умни" гласови асистенти с екран.

Пазарите на "умните" асистенти ще бъдат разделени на базата на местните езици.

Интелигентните гласови асистенти стават все по-често срещани на пазари като Индия, както и в страните от Югоизточна Азия. Игралците на тези пазари ще трябва да променят значително системата на асистентите и да ги настроят на местните езици.

Операторите на териториално разпределени мрежи с намален капацитет ще инвестират \$ 1 милиард. Тези мрежи са необходими за връзка с интелигентни домашни устройства, защото консумират много по-малко енергия. Фирми като AT & T и Verizon се стремят да заемат тази ниша преди конкурентите, за да спечелят по-голям пазарен дял.

Приложения и платформи

Пазарът на платформи и приложения съществено ще се промени през 2018 година. Разпространението и използването на изкуствен интелект ще доведе до промяна в поведението на потребителите.

Приложенията и платформите стават мощен източник на доходи и печалби като тяхното съдържание непрекъснато се подобрява.

Amazon постепенно губи лидерските си позиции в сферата на гласовите асистенти, които имаше благодарение на разработките на Alexa.

Apple обновява своя App Store, добавяйки в него нови приложения, за получи допълнителна печалба от високото им качество.

Компании ще намаляват мобилните приложения в полза на месинджърите и социалните приложения.

Такива приложения като Facebook Messenger, WhatsApp, Kik, WeChat и LINE, а така също такива като Facebook и Instagram, стават все по-привлекателни за големите компании, отколкото обикновените мобилни приложения.

Facebook ще надмине Apple и Google в областта на новите разработки.

Електронна търговия

Alibaba ще пренесе празнувания в Китай "Ден на ергените (необвързаните)" в САЩ през 2018 година. Онлайн търговецът получи невероятната печалба от подаръци за този празник в размер на \$ 25,3 милиарда през миналата година. Това е два пъти повече от обема на електронната търговия в "Черния петък" и "Кибер понеделника" през 2017 г., взети заедно.

Редица търговци на дребно и марки ще актуализират своите мобилни приложения и уеб сайтове. Предполага се, че онлайн пазаруването ще съставляват повече от половината от цялата търговия до 2021 г.

Amazon ще се опита да навлезе на фармацевтичния пазар. Но този вид търговия ще изисква от фирмата да получи лицензи във всяка държава, така че експертите се съмняват, че Amazon ще може да се развива твърде бързо в тази област.

Индия ще се превърне в бойно поле за електронна търговия до средата на 2018 година. Бързият растеж на електронната търговия в огромната азиатска страна привлече вниманието на чуждестранни компании. Индия може да се превърне в първата неутрална територия, където Amazon и Alibaba ще се влязат в пряка борба за пазарен дял.

Плащания

Все повече и повече големи търговци на дребно ще започнат да използват крипто валута за плащания на фона на вълната от нарастващ потребителски интерес.

Тъй като съхраняването на данните става все по-уязвимо, компаниите, работещи в областта на плащанията, ще сключват партньорства или ще купуват компании, които ще осигурят максимална информационна сигурност.

Инструментите за дигитално управление на парите, такива за съставяне на бюджети и контрол на разходите, ще се използват от бланките за да привлекат младото поколение.

Защото сега 53% от младите хора биха се доверили на технологични гиганти като Apple, Amazon, Facebook, Google, или Microsoft, по въпросите на финансовите услуги, показва анкета на BI Intelligence, проведена през 2017 година.

Експертите смятат, че ситуацията със законодателството може да се промени през 2018 г., в посока отслабване на стандартите, което ще доведе до промени и растеж в платежния и банковия пазар.

Amazon ще заеме водеща позиция в областта на гласовите плащания. Според прогнозата използването на гласови плащания в Amazon ще достигне 10% през 2018 г.

Транспорт и логистика

Сферата на транспорта и логистиката също се променя под въздействието на дигиталните тенденции. И всички играчи на този пазар посочват, че в близко бъдеще задачата им ще бъде да навлязат на пазара на безпилотни превозни средства и безпилотни таксиметрови услуги.

Ще започне истинска надпревара в областта на безпилотните автомобили. Това ще помогне за създаването на нови бизнес модели и нови източници на печалба.

Uber ще продължи да разширява бизнеса си в САЩ, но ще загуби пазарен дял.

Въвеждането на стандарти в използването на дронове направи голяма крачка напред. Използването на безпилотни въздушни средства в САЩ, особено за търговски цели, е значително ограничено от закона.

2018-а ще бъде година на рязък растеж на стартиращите фирми в областта на логистиката. Стартъпите в тази сфера привлякоха огромно количество инвестиции през 2017 година.

Логистичните, технологичните и финансовите компании ще се сближат въз основа на блокчейн технологиите.